

Gåebrien Sijte
Postboks 236
7361 Røros

Røros 15.02.16

Landbruks- og matdepartementet
PB 8003 DEP
0030 Oslo

Deres referanse: 14/1037-

HØRINGSUTTALELSE VEDR. ENDRING AV REINDRIFTSLOVEN § 60 OG FORSLAG TIL FORSKRIFT

Det vises til Landbruks- og matdepartementets høringsbrev av 21.12.2015 vedr. endring i reindriftsloven (reintl.) § 60 og forslag til forskrift.

Ser at det er sendt ut til høring til alle kommuner som har reindrift innom sine kommunegrenser. Det oppfatter vi som en bevisst informasjonsstrategi for å inspirere og engasjere, nøre opp og øke konflikten i mot oss. Vi anser ikke at kommuner her i sør har noe med regulering av reintall i indre Finnmark å gjøre.

Forslagene går ut på å gi Fylkesmannen hjemmel til, på nærmere angitte vilkår, å fastsette høyeste reintall per siidaandel. Endringen er foreslått inntatt i reintl. § 60 som et nytt femte ledd. Ordlyden er som følger:

«Fylkesmannen skal, når særlige grunner foreligger, fastsette et øvre reintall per siidaandel. Departementet kan gi nærmere bestemmelser om slik reintallsfastsettelse.

To eller flere siidaandeler kan, etter at Fylkesmannen har fattet vedtak i henhold til første ledd, gjennom enighet bestemme en annen reintallsfordeling for sine siidaandeler, så lenge de holder seg innenfor disse siidaandelenes fastsatte reintall».

Etter vårt syn berører forslaget sentrale sider ved samers reindriftsrett. Det første er statens forpliktelser til å sikre det materielle grunnlaget for reindriften. Det andre omhandler reindriftsamenes rett til selvbestemmelse. I tillegg til dette vil det også stille spørsmål om reineiernes eiendomsrett til rein.

LMD kan ikke frastå sitt ansvar for å sikre samenes rettigheter i forhold til folkeretten og *ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater*. LMD står ikke fritt til å bestemme hvordan tiltak skal utformes, slik at det kan lede til at enkelte samer blir stående rettsløse.

Om bakgrunnen i høringsforslaget

I høringsbrevet vises det til reduksjonsproblematikken i enkelte deler av Finnmark, der distriktene selv ikke har klart å redusere etter de føringer som LMD og Reindriftsloven har lagt. Det virker som om LMD vil endre Reindriftsloven på bakgrunn av situasjoner i enkelte områder.

Under behovet for lovendring refererer LMD igjen til enkelte områder i Finnmark og enkelte reineiere. I departementets høringsbrev begrunnes lovendringen blant annet med at det er kommet «signaler» som kan «...tyde på at en del reineiere øker, eller vil øke sitt reintall for å komme bedre ut ved en eventuell ny reintallsreduksjon, såkalt posisjonering.»

Hva underbygger for en lovendring og krav til prosessen

Reindriftsloven i dag er et detaljert regelverk med påbud på driftsmessige områder. Det hetes nå at det jobbes for et økt selvstyre innen reindrifta. Men den stadige lovendringen ser ut som nok en søken etter å forvalte og styre reindriftsnæringen, ut i fra en oppfatning om at reindriftsretten skal reguleres uttømmende etter Reindriftsloven. Vi ser det som om denne prosessen med å endre loven blir en trussel mot reindriftas indre selvstyre og rammevilkår.

Vi kan ikke uttale oss til denne høring, uten også å varsle tydelig om de behov både vi og andre har, for å løse og skape en best mulig sameksistens oss imellom. Vi samtykker ikke til endring av loven, med mindre det i forkant gjøres en helhetlig vurdering, helhetlige endringer som gjør at vi med det, gis bedre rammevilkår her i sørområdene. Siterer Sametingspresidentens nyttårstale, der hun sa at: «Vi er dømt til å leve sammen...». Helt konkret nevner vi to faktorer, som gjør at vi ikke oppfatter enkelte lover som demokratiske, men heller som rasistisk betont. Skadeserstatningsplikt uavhengig av skyld og gjerdeloven.

Vi kan ikke lenger akseptere at denne anomali i dagens rettssamfunn opprettholdes, at vi reineiere blir kollektivt ansvarlige uten hensyn til skyld for skade rein forvolder på innmark. For skader som gjøres av andre beitedyr på andres innmark eller i kjøkkenhager og blomsterbed, er det alltid grunneier som er ansvarlig for gjerdehold. Gjerdeplikt må på plass for å løse dette, slik Fylkesmann Krog sa det.

Vi siterer Krog fra en reportasje med ham i Arbeidets Rett av 1.10.2014: «*Det gjør noe med det du kan kalle et regionalt omdømmenivå at slike konflikter får løpe år etter år. Det er viktig å få til en best mulig sameksistens. Storsamfunnet må finne nye, fleksible måter å forvalte og legge til rette for reindrifta på.*» Samt et annet sitat der han påpeker: «*Det er nødvendig å få til framdrift og framgang i arbeidet med å sikre stabile og forutsigbare rammevilkår for både grunneiere og reineiere. Jeg syns til og med det haster.*»

Ved spørsmål og ønske om lovendring, må dette må tas opp til vurdering i ansvarlige departementer, sammen med de unaturlige såkalte distriktsgrenser. Kun som «strek på kart» som går langsetter og over høyeste parti av fjell og uten naturlige avgrensinger ved hjelp av terrenget. Klimaendringene gjør seg gjeldende i form av at føreforholdene uteblir gjennom førjulsvinteren. «Bit for bit-politikken» og manglende kommuneplaner, over år med inngrep, både faste og bevegelige har påvirket driftsmulighetene i sijtene/ reinbeitedistriktene på en negativ måte. Det er hittil ikke kompensert for inngrep i beiteområdene og de kumulative virkningene av disse.

Differensierte forskrifter som løsning, og vår konklusjon mht krav til en evt. lovendring

Vi går imot LMD's forslag til endring av reindriftslovens § 60 samt forslag til forskrift gitt med hjemmel i Reindriftslovens § 60 femte ledd annet punktum. Vi mener at det kan lages egne forskrifter gjeldende kun for Finnmark. Vi viser til at det tidligere er gjort differensieringer i forskriftsform for økonomiske virkemidler for Finnmark over reindriftsavtalen. Nå når det er satt fokus på reintallstilpasning i Finnmark, ser vi det som naturlig at det lages differensierte forskrifter, gjeldende de områder i Finnmark, der det er behov for det.

LMD bør arbeide for at det tydelig kommer frem i Reindriftsloven, at Reindriftsloven gjelder med BEGRENSNINGER som følger av ILO- konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater.

Vi er dessuten kritiske til måten LMD har gått frem på. Vi henstiller at LMD sammen med Sametinget er pådrivere, og sammen med andre samiske rettighetshavere, bidrar til en umiddelbar gjenopptakelse og slutføring av arbeidet med SRU II. Dette for en anerkjennelse av de samiske rettigheter, fra Troms og sørover.

For å oppnå et samtykke til å endre Reindriftsloven, kreves altså en ny start i arbeidet. Der det først gjøres en bred gjennomgang av de samlede problemstillinger som er tatt opp i SRU II. Da med sterkt fokus på å innføre gjerdeplikt, oppretting av distriktsgrenser til å følge naturlige skiller i terrenget, og at tapte samiske reinbeiteområder gis tilbake til fordel for ressursutnyttelse og samisk reindrift.

Med hilsen

Gåebrien Sijte

Unni M. Fjellheim
-leder-